

ב' סיון, תשפ"ו
18 מאי, 2026
26-69-11

החלטות וועדת מכסות (חלב בקר) בישיבתה מיום 14/4/26
(ישיבה מספר 6)

חברי הועדה: איציק שניידר, הלל מלכה, חגית בידרמן
משקיף: פרץ שורק
משתתפים נוספים: אלי ג'ורנו, עו"ד עילית סקפה לנדאו, שחר נעים

להלן הנושאים שנדונו על ידי הועדה:

1. **אישור פרוטוקול ישיבה מספר 5 מיום 25/3/26** - הפרוטוקול הועבר לחברי הועדה ומאושר על ידם.

2. **יצרנים בתת ביצוע מתמשך** -

על פי התנאים הקבועים בתקנה 6 לתקנות קביעת מכסות חלב, נמצאו 61 יצרנים שעמדו בתנאים להפחתת מכסתם. בהתאם להחלטת הועדה, יצרנים שהוחלט שלא להפחית את המכסה מסיבות שונות (היקף תת ביצוע, שיפור בייצור וכד'), קיבלו מכתב על כך. יתר היצרנים, 20 במספר (לרבות יצרנים בשותפות), הוחלט להימנע מדיון בעניינם נוכח המצב ולדון בחודש אפריל אז גם ייבדקו נתוני הייצור שלהם ברבעון הראשון של שנת 2026 וככל שיראו שיפור משמעותי תתקבל החלטה בהתאם.

החלטה -

יש לשלוח מכתבים על כוונה להפחתה מכסה ולבקש התייחסות לקראת דיון בישיבה הבאה. יש לבקש התייחסות מפורטת לרבות מסמכים התומכים בכך, לרבות חשבונות על רכישת פרות וכד'. לקראת הדיון בהפחתה, יוצגו נתוני הייצור גם ברבעון הראשון של שנת 2026 לצורך קבלת החלטה.

3. **הליך ניוד מכסות במשק המשפחתי**

נוכח הדיונים ברפורמה וחוסר הוודאות בענף, טרם פורסם הליך העברת מכסות בשנת 2026. בשלב זה יש לנו בקשה אחת בלבד להעברת מכסה אך עם פרסום ההליך ייתכן ויוגשו בקשות נוספות.

החלטה -

יש לפרסם הליך העברת מכסות חלב.

4. בקשה להעברת מכסה בין שותפים – אחד היצרנים השותפים פורש ומבוקש להעביר המכסה לחלק מהיצרנים השותפים עמו.

בפנינו הודעה על פרישה מייצור חלב. מדובר בשותפות של 7 יצרנים ובקשה של 2 מתוך היצרנים השותפים המבקשים לרכוש את המכסה של היצרן הפורש. כמו כן, מצורף מסמך של יתר השותפים המוותרים על זכותם ברכישת המכסה.

היקף המכסה המאושר להעברה הוא 1,484,712 ליטרים והוא יחולק בין 2 היצרנים השותפים בהתאם לבקשתם בהסכמה (בפנינו טופס בקשה של כל יצרן).

החלטה –

המסמכים הוגשו במקור ואין מניעה לאשר הבקשה כמבוקש.

5. בקשה להיתר אומנה –

בפנינו בקשה להפסקת ייצור וקבלת היתר אומנה לשנת 2026. לטענתה מתמודדים עם קשיים תפעוליים נוכח שחיקה משמעותית של מערכות הרובוטים והם צריכים לבצע שינוי תשתית מהותי במשק. הציגו את החלופות השונות שנבחנו על ידם ומבקשים את ההיתר לצורך התארגנות ושדרוג לצורך חזרה לפעילות מלאה במשק.

החלטה –

מדובר ברפת פעילה והועדה מקבלת את הבקשה להיתר אומנה, בשלב זה לשנה ראשונה עד סוף שנת 2026. יש להבהיר כי בסוף השנה יהיה עליה להציג את ההתקדמות והמהלכים שבוצעו על ידה לצורך חזרה לייצור חלב.

6. בקשה לביטול היתר אומנה שניתן וטרם בוצע

היצרנים קיבלו היתר אומנה לבקשתם וכעת הגישו בקשה לחזור בהם מבקשתם לאומנה נוכח כוונתם להגיש בקשה להיתר שותפות. יצוין כי היצרנים עמם מבוקש אשר מייצר בשותפות רפת עם היצרן זרדב חיים, שניהם מאחיסמד, ואין מניעה לאשר צירוף שותף נוסף בהתאם לכללים הקבועים בפרק ד' לתקנות תכנון משק החלב (קביעת מכסות חלב), התשע"ד – 2014. כמו כן יצוין, המכסה של המבקש טרם הועברה ליצרנים אחרים במסגרת היתר האומנה וככל שהייתה מועברת ו/או התחייבות להעביר אף חלק מהמכסה, לא ניתן היה לקבל הבקשה.

החלטה –

לאור הנסיבות שהוצגו, מתקבלת בקשת היצרן לביטול היתר האומנה. לצורך אישור היתר שותפות על היצרנים להציג טיוטת הסכם שותפות ועמידה בתנאים הנדרשים לקבלת היתר כאמור.

7. בקשה להארכת הזכות במכסת חלב של יצרן חדש –

בהמשך לדיון קודם של הוועדה בעניין זה ולאחר שהם הוזמנו לבקשתם לדיון בפני הוועדה, התקבל טיעון משלים בעניין המשפטי במכתב מיום 15/1/26, כפי שהועבר לחברי הוועדה.

הדיון וההחלטה בעניין זה נדחו מספר פעמים, בשל הדיונים ברפורמה שהוצעה על ידי משרד האוצר, לגבי המשך התכנון בענף החלב ועל מנת שהחלטה בעניין זה תתקבל בנוכחות מלאה של חברי הוועדה.

הבקשה היא לקבלת אישור עקרוני לחליבה משותפת עם שותפות של 3 קיבוצים.

עמדת הוועדה שהוצגה בישיבה היא כי חליבה משותפת היא שותפות במכון החליבה וככזו לא ניתן לאשר שותפות שהיא מעבר לשלושה יצרנים. לכן, נוכח הבקשה לחליבה משותפת עם שותפות קיימת בין 3 יצרנים לא ניתן לאשר הבקשה.

במכתבו מטעם המבקשים הועלו מספר טיעונים בעניין זה כדלקמן ;

- הקיבוץ לא יוכלו להקים את הרפת בישוב בו הם נמצאים ולכן פעלו בכל התקופה לשותפות עם יצרנים אחרים.
- אין להקיש מהדיון בערר שניידמן לעניין זה היות ושם מדובר היה בחליבה משותפת בין יצרן משפחתי ליצרן שיתופי ובעמדה כי לא ניתן בדרך זו לשבור את ה"חומה הסינית" בין שני המגזרים. במקרה זה היות ומדובר ביצרנים מהמגזר השיתופי, אין להחיל את הטיעון שנטען בעניין זה בתיק שניידמן.
- חליבה משותפת אינה שותפות ואף לא שותפות "מוחלשת" היות ובחליבה משותפת נדרשים היצרנים לחליבה אוטונומית ונפרדת לגבי כל היבט ייצור החלב ומכירתו למעט עצם החליבה המתבצעת באותו מכון חליבה.
- וועדת הערר טעתה בעניין הסקת מסקנתה כי חליבה משותפת חוסה תחת היתר שותפות לפי סעיף 7(ה)(2) לחוק החלב.
- המבקשים עומדים בתנאי סעיף 7(ג) ובבקשתם לחליבה משותפת מדובר בסיוע של אחר ולכן אין כל נחיצות להידרש לסעיף 7(ה)(2).
- תקנה 25(ב)(1) בעניין חליבה משותפת, מאפשרת חליבה משותפת של עד 7 יצרנים ולכן אין מניעה גם מטעם זה.
- יש להתחשב גם ברפורמה הצפויה להגדיל את מספר השותפים.

דיון והחלטה –

ראשית, נזכיר כי הזכאות למכסה ניתנה למבקשים עוד בשנת 2012 ועל פי המתווה להקמת הרפת, היה עליהם להקים רפת במשקם ולהתחיל לייצר חלב בתוך 5 שנים.

זכאות ליצרן חלב חדש מותנית כידוע בהקמת רפת חדשה במשקו של היצרן ולכן יצרנים חדשים אינם רשאים להצטרף לרפת קיימת במסגרת שותפות "רגילה" בין יצרנים.

יחד עם זאת, היות ובמצב של היתר לחליבה משותפת, היצרן החדש נדרש להקים רפת במשקו (מלבד את מכון החליבה), הוועדה מאפשרת ליצרנים חדשים להקים את הרפת במשקם תוך שימוש משותף במכון חליבה של רפת אחרת הסמוכה אליהם, כלומר שותפות במכון החליבה בלבד.

טענת וועדת המכסות כי חליבה משותפת היא שותפות בין יצרנים, אף אם מדובר בשותפות "מוחלשת" במכון החליבה בלבד, התקבלה על ידי וועדת הערר וכן על ידי בית המשפט לעניינים מנהליים בערעור – עמ"נ 2880-07-22.

כך הובהר על ידי היועצת המשפטית של משרד החקלאות בדיוני וועדת הכלכלה באישור תקנה 25, העוסקת בחליבה משותפת:

"שירותי חליבה הם בעצם סוג של שותפות. אמנם יותר מוחלשת, אבל גם סוג של שותפות. ולכן הסכנות שיש בשותפות קיימות, בעוצמה פחותה, גם בשירותי חליבה".

אין לקבל את הטענה לפיה במקרה זה אנו לא נדרשים כלל לסעיף 7(ה) (2) לחוק החלב, העוסק בהיתר שותפות, היות והאגודה עומדת בתנאי סעיף 7(ג) לחוק החלב.

סעיף 7(ג) לחוק החלב קובע:

(ג) לא תיקבע מכסת חלב לא למי שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא בעל מקנה;

(2) המקנה נמצא במשקו;

(3) הוא מתגורר ביישוב שבו נמצא המקנה דרך קבע;

(4) עיסוקו בייצור חלב גולמי מהמקנה האמור בפסקה (1) ובשיווקו, בין בעצמו ובין בסיוע אחרים.

התנאים הקבועים בסעיף 7(ג) לחוק החלב, הם כי על יצרן החלב להיות בעל המקנה שיוחזק במשקו, לעסוק בייצור חלב ולהתגורר ביישוב שבו נמצא המקנה דרך קבע.

אין חולק כי במקרה זה, היצרן (חברי האגודה) אינם מתגוררים ביישוב שבו מתכוונים להחזיק את המקנה דרך קבע כנדרש בסעיף 7(ג) לחוק. לא ניתן להתעלם מכך שהבקשה היא לאישור חליבה משותפת כאשר היצרן מבהיר ומצהיר כי הוא לא יכול להקים את הרפת במשקו ומבקשים להקים את הרפת בסמיכות לרפת קיימת.

נציין, כפי שנאמר בראשית המכתב מטעם המבקשים, כי מאז קבלת הזכאות למכסה האגודה ניהלת התדיינויות עם יצרני חלב שונים באשר לאפשרות להקים עמם "שותפות לייצור חלב" והשקיעה בגיבוש הסדרים שונים. משכך, הרי שאין חולק שאין בכוונת האגודה להקים את הרפת במשקה וכי כוונתה לבצע החלפת קרקעות על מנת לעמוד בדרישה של הקמת הרפת במשקה אך זאת בצמידות ליצרן קיים עמו תוכל להגיע להסדר של שותפות במכון החליבה וכאשר חלק משמעותי מייצור החלב – החליבה עצמה, לא מתבצע ביישוב שלה.

יודגש, כי מכון החליבה הוא חלק בלתי נפרד מייצור החלב ולכן ככל שהחליבה אינה מתבצעת במשקו של היצרן הרי שייצור החלב אינו מתבצע כולו במשקו של היצרן.

כאשר ייצור החלב (כולו או חלקו) לא מתבצע במשקו של היצרן, והיצרן גם אינו מתגורר באותו יישוב דרך קבע, כנדרש בסעיף 7(ג) לחוק החלב, נדרש היתר לפי סעיף 7(ה) לחוק החלב, ובמקרה זה סעיף 7(ה)2 לחוק העוסק ב"היתר שותפות". היתר שותפות מוסדר בפרק ד' לתקנות תכנון משק החלב (קביעת מכסות חלב), התשע"ד – 2014 וכולל היתר לחליבה משותפת.

תקנה 25 לתקנות, היא חלק מפרק השותפויות ועוסקת בשותפות של היצרנים במכון החליבה בלבד. כלומר, החליבה של אחד היצרנים לפחות, אינה מתבצעת במשקו.

יצוין, כי בכל האישורים שניתנו על ידי וועדת המכסות בעניין חליבה משותפת, נשמרו הכללים הקבועים בפרק ד' לתקנות העוסקות בשותפויות, מתוך ראייה כי חליבה משותפת היא שותפות במכון החליבה.

נציין, כי על פי התקנות, אין דרישה לקבל היתר שותפות בין יצרנים, בעניינים עקיפים לייצור החלב כמו גידול עגלים, מרכזי מזון וכד'. עם זאת בנושא ייצור החלב עצמו, **לרבות החליבה במכון החליבה**, היצרן נדרש לפעול באופן עצמאי במשקו, ביישוב בו הוא מתגורר, **אלא אם ניתן לו היתר שותפות** על ידי וועדת המכסות כאמור בפרק ד' לתקנות קביעת מכסות לרבות היתר לחליבה משותפת.

נבהיר, כי אין סתירה בין עמדה זו לבין האפשרות של וועדת המכסות לאשר חליבה משותפת לעד 7 יצרנים, שכן אפשרות זו היא בהתאם לחריג שנקבע בתקנה 18(ב) המאפשר בתנאים מסוימים שותפות של עד 7 יצרנים.

האפשרות להיתר של עד 7 יצרנים החולבים באותו מכון חליבה, אינו מחייב להיעתר לכל בקשה של יצרן לחליבה משותפת, ובטח מחייב את הוועדה לבדוק האם הוא עומד בדרישות הכלליות והבסיסיות להקמת שותפות.

תקנה 25 לא נועדה להרחיב את החריגה מהכלל הקבוע בסעיף 7(ג) לחוק אלא להתאימו לתנאים שנקבעו בתקנה 18(ב) לתקנות ולאפשר **במצב שניתן לאשר שותפות מלאה בין יצרנים**, גם שותפות הנוגעת למכון החליבה בלבד.

המבקש מנסה לאחוז את החבל בשני קצותיו. מצד אחד נטען כי תקנה 25 אינה עוסקת בשותפות אך מצד שני אינו עומד בכל התנאים הנדרשים מיצרן עצמאי לפי סעיף 7(ג) לחוק.

לא מקובלת הטענה כי שימוש במכון חליבה הוא סיוע של אחר, שכן מדובר בחלק בלתי נפרד מייצור החלב שאינו מתבצע במשקו של היצרן.

לאור האמור, הוועדה אינה מקבלת את הטענות לפיו חליבה משותפת היא אינה שותפות ואין מקום להחיל עליה את כללי השותפויות, לרבות המגבלה הקיימת על מספר היצרנים השותפים במגזר השיתופי.

יחד עם זאת, על אף חלוף הזמן ממועד מתן הזכאות למכסה, כ – 14 שנים, שהוא בלבד מצדיק את ביטול הזכאות למכסה כבר בשלב זה, הוועדה מוצאת לנכון, לאחר ששקלה את כל הנסיבות לרבות תקופת המלחמה והרפורמות המתגבשות בענף החלב, לשמור את **הזכאות במכסה של המבקשים עד סוף שנת 2026**.

עד סוף השנה, על כרמי קטיף להציג תכנית ומתווה מוסדר להקמת רפת במשקם ועמידה בתנאים הנדרשים מיצרן חלב.